



## BATI ERMENİSTAN CUMHURİYETİ SEVR ANTLAŞMASINI ONAYLADI

### Önsöz:

*“The Times” gazetesinin Paris muhabiri 11 Ağustos 1920 tarihinde şu ilgili makaleyi yazdı.*  
11 Müttefik Devletler 10 Ağustos 1920 tarihinde Sevr Antlaşmasını imzaladılar.<sup>1</sup>

Ermeni-Türk Antlaşması nihayet imzalandı.

Tören, Sevr’de öğleden sonra, saat 16:00’da gerçekleşti.

Ertelemelerden sonra ki, sebebi Yunan-İtalyan görüşmeleriydi, Türk heyeti, Sırbistan’ın karşılıklı imzası bulunmadığı gibi ilgili olmayan bir sebeple Antlaşmayı imzalamayı reddetti. Bu durumda Konstantinopolis’ten özel izin gerekiyordu.

Sırbistan imzalamadı, çünkü Türklerin borcu için sorumluluk almak istemiyordu. Özellikle bu düzenleme Sırbistan Krallığı, Hırvatistan ve Slovenya’ya taşınacaktı ki, bunlar birlikte eski Türk bölgesinden ayrılacaklardı.

Fakat bu süreçte General Hadi Paşa, Rıza Tefik Bey ve Raşit Bey imzalama için izin almışlardı ve bu sebeple de tören birkaç saat içerisinde gerçekleşti.

*10 Ağustos Paris-* Törene Bay Milaran başkanlık ediyordu.

Türk heyetinin imzalamasından sonra Müttefik Devletlerin temsilcileri de aynı şekilde imzaladı. Büyük Britanya’yı Bay George Graham temsil ediyordu.

İmzalar üç belgeler üzerine atıldı. İlki Müttefiklerin üzerine, ikincisi Yunan-İtalyan protokolü üzerine ve üçüncüsü de etki altında bulunan Küçük Asya’yla ilgili protokolün üzerine. Prosedür, imzalanan bir sonraki antlaşma zamanındaki prosedürle aynıydı.

Türk temsilcileri tüm tören boyunca, ceketler giymiş fakat kendi ulusal geleneklerine uygun olarak da fesi başlarına geçirmişlerdi.

Türkiye ayrıca Büyük Britanya, Fransa, İtalya, Japonya, Ermenistan, Belçika, Yunanistan, Polonya, Portekiz, Romanya ve Çekoslovakya imzalamaya gelen ülkelerdi.

Sırbistan ve Hicaz temsil edilmemişti.

Barış Antlaşmasının Macaristan’la onaylanmasından sonra, bu Antlaşma ki Türkiye tarafından da imzalanmıştı sonraları, Büyük Britanya tarafından 1914 yılında başlayan savaşın yasal bitirilmesi için önşart olarak öne sürüldü.

Almanya’yla Barış, Versay’da 28 Haziran 1919 imzalanmış, 10 Ocak 1920’de onaylanmıştır. Avusturya ile Barış, Saint-Jermen’de 10 Eylül 1919’da imzalanmış ve 9 Ağustos 1920’de onaylanmıştır.

Bulgaristan ile Barış, Noy’da 27 Kasım 1919’da ve 9 Ağustos 1920’de onaylanmıştır.

Macaristan’la Barış, Versay’da 4 Haziran 1919’da imzalanmış, fakat bugüne kadar onaylanmamıştır.

<sup>1</sup> The Times, August 11, 1920

Topluluklar Sarayı'nın sorduğu soruya bay Bonar Laou'nun 1 Haziran günü yaptığı açıklamada, bu savaşın durdurulmasıyla ilgili yasa (definition) aktına göre, Almanya, Avusturya, Bulgaristan, Macaristan ve Türkiye tarafından imzalanan Antlaşmaların, şimdiye kadar gerekli onaylanmasının gerçekleşmemiş olması nedeniyle bunu zorlayacak bir yasa çıkartmanın önemli olmadığını belirtti.

**The Times, 11 Ağustos 1920**

## **RESMİ YAZIŞMA**

### **BATI ERMENİSTAN CUMHURİYETİ TARAFINDAN SEVR ANTLAŞMASININ ONAYLANMASI HAKKINDA**

**9 Mayıs 2016** tarihinde Batı Ermenistan Parlamentosu Başkanlığına bir yasa tasarısı sunuldu. Tasarıda, Batı Ermenistan Cumhuriyeti tarafından Sevr Barış Antlaşması'nın onaylanması isteniyordu.

Bu tasarı birkaç kez değişikliğe uğradı. Batı Ermenistan Parlamentosu üyelerinin ve Batı Ermenistan Cumhuriyeti Başkanı'nın Hukuk Komitesi tarafından kabul edeceği bunun üçüncü seçeneği, **24 Haziran 2016** tarihinde Yerevan saat ayarı ile 23:30 zaten bitirilmişti.

Yasa projesi Batı Ermenistan Cumhuriyeti Dışişleri Bakanı bay Karnig Sarkissian tarafından sunulmuş ve savunulmuş, Batı Ermenistan Cumhuriyeti Başbakanı Bay Tigran Paşabezyan tarafından onaylanmış, Avrupa sınırları dışında bulunan Hükümet tarafından ise bir karşı oya karşılık oybirliğiyle kabul edilmiştir. Bu durum, **10 Ağustos 1920** tarihinde imzalanan Sevr Barış Antlaşmasını ve tamamlayıcı Antlaşmaların ilavelerini onaylamaya izin vermektedir.

**24 Haziran 2016** tarihi, tarihi bir gün sayılmaktadır. Bu gün Sevr Barış Antlaşması, Batı Ermenistan Cumhuriyeti Başkanı (Cumhurbaşkanı) Armenag Aprahamian tarafından imzalandı.

Kabul edilen yasa tasarısı iki makaleden (yazıdan) oluşmaktadır:

Makale a: Batı Ermenistan Cumhuriyeti (Ermenistan) Başkanı, 10 Ağustos 1920 tarihinde Sevr'de imzalanan ayrıca aynı gün imzalanan tamamlayıcı Antlaşmaların eklerini onaylamakla yetkilendirilmiştir ki bunlar aşağıda belirtilmiştir.

Müttefik Devletlerle birlikte imzalanan Antlaşmada kabul edilen kararlar ki bunlar Müttefik Devletler tarafından gerekli görülmektedir. Bununla, ilgili Devletin vatandaşları içinde nüfus çoğunluğu oluşturmayan ırk, dil ya da dini farklılıkları bulunan vatandaşlar koruma altına alınır.

-Antlaşmayı imzalayan devletlerin sınırları içinde diplomatik faaliyetler yürütmek için ek antlaşma.

-Antlaşmayı imzalamış olan temel müttefik güçlerle maddeler belirlenmeli böylece bu güçlerin özgürlüğü güvence altına alınması, diğer uluslarla ticaret yapmak için transit ve adil muamele gösterilmesinde bir ihtiyaç olarak gerekli görülmektedir.

Makale b: Batı Ermenistan Cumhuriyeti (Ermenistan) Başkanı, ABD Başkanı Woodrow Wilson'un 22 Kasım 1920'de imzalanan Tahkim Hükümünün Hakemlik kararının uygulanması sürecini takip etmekle yetkili kılınmıştır.

Bu, özellikle Uluslararası Kontekstte belirtilmiş olunur ki, bu da, Sevr Barış Antlaşmasının Batı Ermenistan Cumhuriyeti tarafından onaylandığı anlamına gelir. Tam da aynı gün onaylamadan birkaç saat önce, referandum yoluyla İngiltere %51.9 evet oyla Avrupa

Birliđi'nden çıktı. Ve aynı gün, Roma Papa'sı Fransisko Yerevan'ı ziyaret etmiş, kendi konuşmasında Ermenilere yapılan soykırımı lanetlemiştir. İngiltere'nin Avrupa Birliğinden çıkması (Brexit) bir kriz işaretidir ve Suriye'deki savaş, göçmenler krizi ve Ortadođu'yla ilgisi vardır ki kayıtsızlık diz boyudur. Bu kayıtsızlık aynı şekilde Batı Ermenistan'na karşı da vardır.

### **Yasal hatırlatmalar**

Sevr Antlaşmasınının 457-458 sayfaları onaylamanın koşullarını belirtmektedir, bunlar aşağıda tekrarlanmıştır.

-Bu Antlaşma Fransızca, İtalyanca ve İngilizce olup onaylanmaya tabiidir.

-Anlaşmazlık durumunda Fransızca seçeneği geçerlidir. İstisna olarak 1. Bölümdeki (Uluslar Ligi ahdı) ve 12. Bölümdeki (çalışmayla) ilgili kısımlar Fransızca ve İngilizce seçenekleri eşit değerler taşırlar.

-Onaylamalar olasıncı kısa bir zaman dilimi içinde Paris'te teslim edilmelidir.

- Ofisleri Avrupa dışında bulunan hükümetler, kendilerinin Paris'teki diplomatik temsilcileri aracılığıyla onaylamanın gerçekleştiği ve bunu acil bir şekilde Fransa Parlamentosuna ve Hükümetine sunmalarına olanak tanınmaktadır.

- Onaylamaların ilk protokolü, bir taraftan Türkiye, diğer taraftan üç baş Müttefik Devletler Antlaşmanın onaylamasını imzaladıkları zaman oluşturulacaktır.

- Antlaşma, mukavelede bulunan büyük güçler tarafından ilk protokolden itibaren yürürlüğe girecektir. Ki onlar da aynı şekilde onaylamış olmalılar.

-Tüm zaman sınırlamalarını hesaba katarak bugünü Antlaşmanın yürürlüğe girdiği gün olarak belirlemek.

-Her devlet tarafından onaylanmasından sonra Antlaşma her açıdan tam olarak yürürlüğe girmiş olacak.

-Fransız hükümeti, tüm imzalamış devletlere onaylama protokollerinin onay kopyalarını verecek.

-Şahitlik olarak; yeni adlandırılmış yetkili temsilciler bu Antlaşmayı imzaladılar (14 imzacı kişiler).

### **Tarihe Bakış**

-Ermeni Devleti, Müttefik Devletlerin Yüksek Konseyi tarafından **19 Ocak 1920** tarihinde (Bağımsızlık günü) Batı Ermenistan topraklarında "**de facto**" olarak tanındı.

-Ermeni Devleti, Müttefik Devletlerin Yüksek Konseyi tarafından **11 Mayıs 1920** tarihinde Batı Ermenistan topraklarında "**de jure**" olarak tanındı.

-Batı Ermenistan(Ermenistan) Hükümeti, baş Müttefik Devletler, Müttefik Devletler ve Türkiye **Sevr Antlaşmasını 10 Ağustos 1920** tarihinde imzaladılar.

- Ermeni devleti ile Türkiye arasında Batı Ermenistan sınırları, ABD Başkanı Woodrow Wilson tarafından

**22 Kasım 1920** tarihinde imzalanan **Tahkim Kararıyla** belirlendi.

-Batı Ermenistan'nın Ermeni Ulusal Konseyi kuruluşunu Şuşi'de **17 Aralık 2004** tarihinde ilan etti.

-Batı Ermenistan Ermenileri Meclisinin temsilcileri, Batı Ermenistan Ermenilerinin hakları hakkındaki resmi deklarasyonu **20 Ocak 2007** tarihinde kabul etti.

-Batı Ermenistan Ulusal Konseyi, **4 Şubat 2011** tarihinde Batı Ermenistan hükümetini oluşturdu.

-Batı Ermenistan Ulusal Konseyi ile Batı Ermenistan hükümeti birlikte **24 Ocak 2013** tarihinde Batı Ermenistan Parlamentosu'nu demokratik seçimler aracılığıyla oluşturulmasıyla ilgili projeyi oybirliğiyle ilan etti.

-**16 Aralık 2013** tarihinde, Batı Ermenistan Ermenileri tarafından seçim listesinde bulunan **64** milletvekili resmen seçildi.

-Batı Ermenistanı Cumhuriyeti'nin ilk Cumhurbaşkanı **20 Ocak 2014** tarihinde milletvekilleri tarafından resmen seçildi.

-**23 Şubat 2014** tarihinde, Batı Ermenistan Cumhuriyeti Cumhurbaşkanı'nın (Başkan) kararnamesiyle

Batı Ermenistan Cumhuriyeti'nin (Ermenistan) 1920 tarihinde tanınan Ermenistan devletinin devamı olduğu belirtildi.

-**16 Şubat 2014** tarihinde, Cumhurbaşkanı'nın kararnamesiyle, Batı Ermenistan Parlamentosu ile

Batı Ermenistan Cumhuriyeti Hükümetinin ikametgahının Batı Ermenistan'ın **Garin (Erzurum)** şehri olduğu resmen onaylandı.

-Batı Ermenistan Cumhuriyeti Cumhurbaşkanı, Batı Ermenistan Cumhuriyeti adına **24 Haziran 2016** tarihinde Sevr Antlaşmasını onayladı.

**Batı Ermenistan Cumhuriyeti Hükümeti basın bürosu 24.06.2016**

---

[stat.gov.wa@haybachdban.org](mailto:stat.gov.wa@haybachdban.org)